

ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಕಾಲದ ಸಮ-ತತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಲೋಕೇಶ ಆರ್.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಮಾದರಿ ವಸತಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ

ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು

ಹರದನಹಳ್ಳಿ, ಹೊಳೆನರಸಿಪುರ,

ಹಾಸನ.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2024/04/lokeshar-ph>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10929729>

ABSTRACT:

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಸನಾತನವೆನಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಚಿಂತನಶೀಲತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನ, ವಿವೇಕ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ದಾರ್ಶನಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಧನೆಯ ಗುರಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಮೋಚನೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಜ್ಞಾನದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದಲೂ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವೀಕಾರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇದು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೂ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕೂಡ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳದೆ ತನ್ನದೇ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಮಾದರಿ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಾಗತೊಡಗಿತು. ಭಾರತೀಯ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಮೆ ದೇಶೀ ತನದಿಂದಲೇ ಹೆಸರಾದುದು. ಅದು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಆಳ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಾಚೀನತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವರೆಗೂ ಕಂಡು ಬರುವಂತದ್ದು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿವೇಕದ ಹರವು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಧಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಅದು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವ ಎಂಥದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಿಂದ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಅದರ ನಡೆ ಬಹುತರನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಮೂಲಾಧಾರ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆ ಕರುನಾಡನ್ನಾಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆಳರಸರ ಧಮನಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಡಿದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ದೊರೆಗಳು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವನ್ನು ನೀಗಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಆಳರಸರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು

ದೊರೆಗಳೂ ಕೂಡ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಒತ್ತು ಆದರ್ಶವಾದುದು. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

ಸುಸ್ಥಿರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ-2030 (Agenda for Sustainable Development) ರ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಜಾಗತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿನ್ನು ಭಾರತ 2015 ರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ “ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನಿಷ್ಠವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಾನವಾದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹಾಗೂ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಕಲಿಕೆಯ ಸದವಕಾಶಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಯಾಗಿ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ.” (ರಾ.ಶಿ.ನೀ-2020. ಪುಟ.03) ಎಂಬುದಾಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಆಳರಸರ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದೂ ಕೂಡ ಆಳುವ ವರ್ಗದವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಧಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೋರುವುದರೂಂದಿಗೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗೆ ಒಗ್ಗುವ ಮತ್ತು ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದೂ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಮೈಸೂರು ದೊರೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸಲು ತಮ್ಮ ತನುಮನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ರೀತಿ ಅಸಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವರೆಗೆ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಇಲ್ಲಿಯದು.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ:

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದ ವಿಷಯ ವಸ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ, ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ತೌಲನಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ಮದ್ರಾಸ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಎಜುಕೇಶನ್ ಆಕ್ಟ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷೋದ್ದೇವಿನಿ ಸಭಾ, ರಾಬರ್ಟ್ ಸಿವೆಲ್, ದಿ ಫರ್ಗಾಟನ್ ಎಂಪೈರ್, ಆರ್ಯ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮನುಷ್ಯನ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಮಾನವನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥದ್ದು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಆಗಮನದ ಅನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಉಗಮಿಸಿತ್ತಲ್ಲದೇ, ದೇಶೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಇದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಳರಸರು ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ರಾಜಮನೆತನದವರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಲು ಖಾಸಗಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೈಗೆಟಕದ ವಸ್ತುವಾಗಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ನೌಕರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಅವಕಾಶ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಿತು. ಇದಲ್ಲವನ್ನು ಮನಗಂಡ ಅರಸರು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬಹುವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದವರೆಗೆ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾದರೆಂಬುದು ಗುರುತಾಗುವ ಸಂಗತಿ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನೇಳು-ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಶಾಲಾ-ಕಾಲೇಜುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀರ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಗ್ರಹಾರಗಳು, ಗುಡಿಗಳು, ಮಠಗಳು, ಮಕ್ತಬ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಮಾದರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. 1863 ರಲ್ಲಿ 'ಮದ್ರಾಸ್ ಎಲಿಮೆಂಟರಿ ಎಜುಕೇಶನ್ ಆಕ್ಟ್' ಜಾರಿಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. 1870ರ ವೇಳೆಗೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 130 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. 1880ರ ವೇಳೆಗೆ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 720 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಲಂಡನ್ ಮಿಷನ್‌ನ ಶಾಲೆಗಳೂ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ, ತೆಲಗು ಮಾಧ್ಯಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 1890 ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಡಿ.ಸಿ. ಆಗಿದ್ದ ರಾಬರ್ಟ್ ಸಿವೆಲ್ 'ದಿ ಫರ್ಗಾಟನ್ ಎಂಪೈರ್' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ವಿಜಯ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದನು. ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟೆಂಟರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಚರ್ಚ್ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮೂಲಕ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಮತಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಿದರು. ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಬೈಬಲ್ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲಗು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತಾದರೂ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟವರು ಮೈಸೂರು ಅರಸರನ್ನಬೇಕು.

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ (1811-1831) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಉರ್ದು ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಏಕರೂಪದ ಶುಲ್ಕ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. 1833 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಚಿತವಾಗಿದ್ದು ಆಸಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವರು ಅದರ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಆಂಗ್ಲ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಹತ್ತನೇ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಕೆ.ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಳಕಳಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಹೇಳುವಂತೆ “ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತರುವುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮೂಡಿಸುವುದಾಗಿದೆ.” ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ ಎಂದು ನಿಸಂದೇಹವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 44 ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದವು. 1881 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 2087 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು 166 ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಮಹಾನ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷೋಜ್ಜೀವಿನಿ ಸಭಾ’ 1887 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಶಾಲೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಣಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರ ಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಆರ್ಯ ಬಾಲಿಕಾ ಪಾಠಶಾಲೆ', ತುಮಕೂರಿನ 'ದಿ ಎಂಪ್ರಸ್ ಗರ್ಲ್ಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್', ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. 1881 ರಿಂದ 1947 ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂಬತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ. ಮೈಸೂರಿನ ಬಾಲಕಿಯರ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ 1901 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿ ಕಾಲೇಜಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಜೆ. ಎನ್. ಟಾಟಾ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು (1905) ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 50000 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೆರವು ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಇದು ದಿವಾನ್ ಮಾದವ ರಾವ್ ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಗತಿಪರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾರಣಪುರುಷರಾದರು. ಆಧುನಿಕ ಮೈಸೂರಿನ ನಿರ್ಮಾತೃ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲದ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ವಿ. ಪಿ., ಆನಂದರಾವ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶುಲ್ಕ ರದ್ದತಿ ತಂದುದು ಇಂದಿನ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗುರುತಿಸುವ ಅಂಶ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಮೈಸೂರು ದೊರೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಒತ್ತು ಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಹೆಸರು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದವರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು. ಇವರು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ "ವಿದ್ಯೆ ಸಕಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಂಜೀವಿನಿ" ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬಂದು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. 1918 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲು ಒಂದು

ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸನವನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದು 68 ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಲಭ್ಯದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಇದು ಇಂದಿನ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಆಲೋಚನ ಕ್ರಮವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. 1915 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು 1916 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾಗಿ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಅಂದು ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಸುತಾರಾಂ ಒಪ್ಪದಿದ್ದಾಗ ಈ ನಿಲುವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ “ಬೆಳೆದ ಮಗಳು ತನ್ನದೇ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು, ಸಂಸಾರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಾಯಿಯಾದವಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು” ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೊರಾಡಿದರೂ ಜಟಿಲವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಅವರು ಹಠ ಬಿಡದೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಜುಲೈ 01, 1916 ರಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅದರ ಮೊದಲ ಘಟಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 19-1918 ರಂದು ನಡೆಸಿತು. ಈ ಘಟಿಕೋತ್ಸವದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಛಾನ್ಸಲರ್ ಆಗಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜರೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಬೆಳೆಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ 1917 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಗೇನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇವು ಇಂದು ಕೂಡ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಕಾಂತರಾಜೇ ಅರಸ್ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲಾ ಹಂತದವರೆಗೆ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೇ ಪಂಚಮರಿಗೂ (ಜಾತಿಯೇ ಇಲ್ಲದವರಿಗೂ) ಪ್ರವೇಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಮನುಕುಲದ ವಿಶ್ವಮಾನವ ತತ್ವದ ಸಾರವಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ವಿಶೇಷ, ಅಂದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯ ಕೂಡ ಇದನ್ನೇ ಸಾರುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶ ಕೂಡ ಇದೆ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮೈಸೂರು ಆಳರಸರು ಅಂದೇ ಮನಗಂಡಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ಅವರ ನಿಲುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುವ ಖಾಸಗೀ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೂ ಇವರ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅವಕಾಶಕೊಡದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಅನುದಾನವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು ಆ ಮೂಲಕ ಕಾಂತರಾಜೇ ಅರಸ್ 'ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಹಿತರಕ್ಷಕ' ನೆಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಇದು ಏನೇ ಇದ್ದರೂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾದವರು ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಆಧುನಿಕ ಯುಗಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಗತಿಯತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವರು ನಾಲ್ವಡಿ ಅವರ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇವರು ಮೈಸೂರು ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅನಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಆಗಲೇ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾದರು. ಈ ಮಾದರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ರಾಜಕುಮಾರರು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಮೌಲಿಕವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಅಂದು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು ಬಹಳ ಬೇಗ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಆಗರವಾಯಿತು. ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಶ್ರೀಮನ್ ಮಹಾರಾಜರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಯುವಜನರ ಮನಸ್ಸು, ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉದಾರವಾಗಿ, ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗ ಇಲ್ಲ. ಭೌತ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಜ್ವಲಂತವಾದ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡ ಹೊರತು ಇಂದಿನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು” ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶವೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೈಸೂರಿನ ಅರಸರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ

ಒತ್ತನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಫಲಿತಗಳು:

ಮೈಸೂರು ದೊರೆಗಳ ಅಭಿಲಾಷೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಅವರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ನೀತಿಗಳೂ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಆಲೋಚನ ಕ್ರಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿತೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ “ನವ ಭಾರತದ ಬೌದ್ಧಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪುನರೂಪಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮಾಜವಾಗಿ ನಾವು ಪಡೆದಿರುವ ಭಾವನೆಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ನೂತನವೂ ಆಧುನಿಕವೂ ಆದುದರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋದುದರ ಉಳಿಕೆಗಳು ಇರಬೇಕಾದುದು ಸತತ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ” (ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ. ಸಂ 44, ಸಂಚಿಕೆ 03, ಪುಟ-138) ಎಂಬುದು ಮೈಸೂರು ಆಳರಸರ ಧೈಯವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಫಲಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನಾಳಿದ ಹಲವು ರಾಜ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಆಡಳಿತ ವಿಭಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಉಸಿರಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರು ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಜನತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರು ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯವರೆಗೂ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತರು. ಆ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾದುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಕೃತಿಗಳು:

1. ಜವರೇಗೌಡ ದೇ. (2016). ಕುಲಪತಿಯ ಭಾಷಣಗಳು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ಮೈಸೂರು.
2. ಫಾಲಾಕ್ಷ. (2000). ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಶಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ. ತಿಪಟೂರು.
3. ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್. (2022). ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ. ಎಂ.ಸಿ.ಸಿ. ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್. ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ. (1962). ಸಂಪುಟ-44. ಸಂಚಿಕೆ-03. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
5. ಶತಮಾನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು. (2016). ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ಮೈಸೂರು.
6. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ-2020. (2020). ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ. ನವದೆಹಲಿ.
7. ಕನ್ನಡ ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ: ಕರ್ನಾಟಕ (ಪರಿಸ್ಥಿತಿ) ಸಂ-2. (2007). ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ಮೈಸೂರು.